

د افغان جګړې د مرګ ژوبلې اوونیز راپور

راصد اوونیز راپور په افغانستان کې د جګړو او امنیتي پېښو له کبله ښکېلو لورو او ملکي خلکو ته اوسنې مرګ ژوبله په دقیق ډول څاري. په دغو راپورونو کې د جګړې له کبله د اوسنې مرګ ژوبلې شمېرې د افغان حکومت د سرچینو، د طالبانو د سرچینو، په سیمه کې عیني شاهدانو او نورو بېلابېلو ادارو او باوري سرچینو د معلوماتو له مخې راټولېږي. د دغو راپورونو اساسي موخه د روانې جګړې درنو زیانونو ته د ټولنې د نڅه پارکي، واکمنو چارواکو او مسؤلو لورو او همدا راز نړیوالو جهتونو پام راټول دي.

سريزه

دغه راپور د ۲۰۲۰م کال د مې له ۲۹مې د جون تر ۴مې (د ۱۳۹۹ لمريز کال د غبرگولي له ۹مې تر ۱۵مې) نېټې پورې د هېواد په بېلابېلو سيمو کې د جگړې له کبله د اوسني مرگ ژوبلې شمېرې رانغاړي. دا اوونۍ د هېواد په کچه ټول ۱۰۷ تنه وژل شوي او ۸۳ نور هم ټپيان شوي.

د راپور د شمېرو له مخې، دا اوونۍ په هېواد کې د جگړې له کبله د اوسني مرگ ژوبلې کچه د تېرې اوونۍ په پرتله په کم توپير سره لوړه شوې ده. تېره اوونۍ په ټول هېواد کې ۱۸۶ تنه وژل شوي او ټپيان شوي وو، خو په دې اوونۍ کې ټول ۱۹۰ تنه وژل شوي او ټپيان شوي، چې لامل يې بيا هم د اختر له درې ورځني اوربند وروسته د تاوتریخوالي د کمښت دوام دی.

د دې اوونۍ په مرگ ژوبله کې د افغان ځواکونو د مرگ ژوبلې کچه د تېرې اوونۍ په پرتله ټيټه وه. د افغان ځواکونو د مرگ ژوبلې تر ټولو خونړۍ پېښې په ننگرهار، پکتيا او اروزگان ولايتونو کې وشوې، چېرته چې د دولت د وسله والو مخالفينو په بريدونو کې لږ تر لږه ۱۹ امنيتي سرتېري وژل شوي او ۶ نور ټپيان شوي دي.

د ملکي وگړو د مرگ ژوبلې کچه بيا د تېرې اوونۍ په پرتله لوړه شوې. د ملکي مرگ ژوبلې تر ټولو خونړۍ پېښې په کندهار، کندز، سرپل، کابل او پروان ولايتونو کې وشوې، چې پکې ۲۸ تنه ملکي وگړي وژل شوي او ۳۷ نور ټپيان شوي.

په بل اړخ کې د دولت د وسله والو مخالفينو د مرگ ژوبلې کچه هم د تېرې اوونۍ په پرتله د ټيټوالي ښودنه کوي. طالب جنگياليو ته هم ډېره مرگ ژوبله په ننگرهار او پکتيا ولايتونو کې اوسني، چې شاوخوا ۳۴ وسله وال طالبان پکې وژل شوي.

په دغه راپور کې د افغان ځواکونو، د دولت د وسله والو مخالفينو او د ملکي خلکو د مرگ ژوبلې شمېرې او جزئيات لولئ. همدا راز د راپور په وروستۍ برخه کې د هېواد د ټوليز امنيتي وضعيت او مهمو امنيتي پېښو په اړه تحليل لولئ.

افغان ځواکونو ته اوسني مرگ ژوبله

د مې ۲۹مې:

د کونړ ولايت په غازي آباد ولسوالۍ کې د افغان ځواکونو او وسله والو طالبانو ترمنځ په وسله واله نښته کې ۴ پوليس ټپيان شوي دي.

د لوگر ولايت په محمد آغه ولسوالۍ کې د افغان ځواکونو او وسله‌والو طالبانو ترمنځ په وسله‌واله نښته کې يو پوليس وژل شوی دی.

د هرات ولايت په رباط سنگي ولسوالۍ کې د وسله‌والو طالبانو په يوه برید کې يو پوليس وژل شوی دی.
د پکتيا ولايت په ډنډپتان ولسوالۍ کې د افغان ځواکونو او وسله‌والو طالبانو په نښته کې ۱۴ سرحدي پوليس وژل شوي او ۳ نور تپيان شوي.

د مې ۳۰مې:

په پروان ولايت کې د ناپېژاندو وسله‌والو په برید کې د ملي امنيت يو کارکوونکی تپي شوی دی.

د مې ۳۱مې:

د ننگرهار ولايت په حصارک ولسوالۍ کې د پوليسو او وسله‌والو طالبانو ترمنځ په وسله‌واله نښته کې، ۳ سيمه‌ييز پوليس وژل شوي او يو بل تپي شوی دی.

د هرات ولايت د غوريان ولسوالۍ په بازار کې وسله‌والو طالبانو پر پوليسو برید وکړ، چې له کبله يې يو پوليس وژل شوی او ۲ نور تپيان شوي دي.

د جون لومړۍ:

د کاپيسا ولايت د مرکز په سيدخان سيمه کې د ترافيکو د تنظيم آمر د يوه ناپېژاند وسله‌وال کس په برید کې ووژل شو.
د هرات ولايت په غوريان ولسوالۍ کې د افغان ځواکونو او وسله‌والو طالبانو ترمنځ په وسله‌واله نښته کې، يو پوليس وژل شوی دی.

د جون ۲مه:

د اروزگان ولايت د مرکز ترينکوټ ښار په صوفيانو سيمه کې د پوليسو په لیکو کې د طالبانو نفوذي کس خپل ۲ همکاران په ډزو ووژل او ۲ نور تپيان شول.

د کاپيسا ولايت د آله‌سای ولسوالۍ په بازار کې د يوه ځای پر ځای شوي ماين په چاودنه کې يو پوليس وژل شوی دی.

د جون ۳مه:

د پکتيا ولايت په سيد کرم ولسوالۍ کې د سرک ترغاړې ځای پر ځای شوي ماين د چاودنې له کبله د نوموړې ولسوالۍ د امنيه قوماندان په گډون ۴ پوليس وژل شوي او ۴ نور تپيان شوي دي.

د بادغيس ولايت د مركز قلعه نو ښار په چشمه شيرين سيمه كې د يوه ناپېژاند وسله وال كس په بريد كې يو سيمه ييز پوليس وژل شوى دى.

د جون ۴ مه:

د بادغيس ولايت په آبكمرې ولسوالۍ كې وسله والو طالبانو د ملي امنيت يوه ښځينه كاركوونكې لومړۍ وتښتوله او وروسته يې ووژله.

جدول-۱: افغان ځواكونو ته اوبنتې مرگ ژوبله:

نوم	وژل شوي	تپيان	ټول وژل شوي او تپيان
ملي امنيت	۱	۱	۲
پوليس	۳۰	۱۶	۴۶
مجموعه	۳۱	۱۷	۴۸

د دولت د وسله والو مخالفينو مرگ ژوبله

د مې ۲۹ مې:

د لوگر ولايت په محمد آغه ولسوالۍ كې د افغان ځواكونو او وسله والو طالبانو ترمنځ په وسله واله نښته كې يو وسله وال طالب وژل شوى دى.

د پكتيا ولايت په ډنډ پتان ولسوالۍ كې د افغان ځواكونو او وسله والو طالبانو ترمنځ په وسله واله نښته كې ۱۸ وسله وال طالبان وژل شوي. طالبانو بيا په دې پېښه كې د خپلو دوو جنگياليو وژل كېدل منلي دي.

د مې ۳۱ مې:

د ننگرهار ولايت په حصارك ولسوالۍ كې د پوليسو او وسله والو طالبانو ترمنځ په وسله واله نښته كې ۱۶ وسله وال طالبان وژل شوي او ۹ نور تپيان شوي دي.

د جون ۳مه:

د کابل ښار د نولسمې امنیتي حوزې اړوند سیمه کې یو ماین خښوونکی د افغان ځواکونو له لوري ووژل شو.

جدول-۲: د دولت وسله‌والو مخالفینو ته اوبنتې مرگ‌ژوبله:

نوم	وژل شوي	تپيان	ټول وژل شوي او تپيان
طالبان	۳۶	۹	۴۵
مجموعه	۳۶	۹	۴۵

ملکي وگړو ته اوبنتې مرگ‌ژوبله

د مې ۲۹مې:

د کندهار ښار پنځمې امنیتي حوزې ته څېرمه په یوه موټر سایکل کې د ځای پر ځای شوي ماین په چاودنه کې ۲ ماشومان وژل شوي او ۵ نور تپيان شوي دي.

د غور ولایت مرکز فېروزکوه ښار کې د یوه ماین په چاودنه کې یو ماشوم وژل شوی او یو تن تپي شوی دی.

د مې ۳۰مې:

د کابل ښار په گل سرخ څلور لاره کې د خورشید خصوصي ټلويزيون د کارکوونکو پر موټر د سرک تر غاړې ماین چاودنه وکړه، چې له کبله یې ۲ تنه وژل شوي او ۵ نور تپيان شوي دي. طالبانو په دې پېښه کې لاس لرل رد کړل.

د پروان ولایت د سیاگرد ولسوالۍ په جوی دختر سیمه کې پر یوه ملکي کور د هاوان د مرمۍ لگېدنې له کبله، ۳ ملکي وگړي وژل شوي او ۳ نور تپيان شوي دي.

په پروان ولایت کې د ناپېژاندو وسله‌والو په برید کې د ملي امنیت د یوه کارکوونکي ترڅنګ یو ماشوم هم تپي شوی دی.

د بدخشان ولایت په کوهستان ولسوالۍ کې ۲ شپانه د سرک تر غاړې ځای پر ځای شوي ماین په چاودنه کې ووژل شول.

د مې ۳۱مې:

د کابل ښار یوولسمې امنیتي حوزې ته څېرمه سیمه کې د سرک تر غاړې ځای پر ځای شوي ماین په چاودنه کې، ۳ ملکي وگړي تپیان شوي دي.

د میدان وردگو ولایت په نرخ ولسوالۍ کې پر یوه ملکي کور د هاوان د مرمۍ د لگېدنې له کبله ۳ تنه وژل شوي او ۳ نور تپیان شوي دي.

د تخار ولایت په ینګي قعله ولسوالۍ کې پر یوه ملکي کور د افغان ځواکونو د هاوان مرمۍ لگېدنې له کبله یو ملکي وگړی وژل شوی او یو بل تپي شوی دی.

د جون لومړۍ:

د کندز ولایت په خان آباد ولسوالۍ کې د سرک تر غاړې ځای پر ځای شوي ماین د چاودنې له کبله ۷ کاریگر، چې ملکيان وو وژل شوي او ۶ نور تپیان شوي دي.

د جون ۲مه:

د کابل ښار په وزیر محمد اکبر خان جامع جومات کې د یوه ځای پر ځای شوي ماین په چاودنه کې، د نوموړي جومات مشهور ملا امام دکتور ایاز نیازی او یو لمونځ کوونکی وژل شوي او ۸ تنه نور تپیان شوي دي.

د کندهار ولایت په شاهولیکوت ولسوالۍ کې د سرک تر غاړې ځای پر ځای شوي ماین په چاودنه کې یو ملکي وگړی وژل شوی او څلور نور تپیان شوي دي.

د سرپل ولایت د مرکز اقتاش سیمه کې د سرک تر غاړې ځای پر ځای شوي ماین په چاودنه کې، ۳ ملکي وگړي وژل شوي او ۴ نور تپیان شوي دي.

د جون ۳مه:

د کندهار ولایت د ارغستان ولسوالۍ په خشک رود سیمه کې د سرک تر غاړې ځای پر ځای شوي ماین په چاودنه کې د ښځو او ماشومانو په گډون ۹ ملکي وگړي وژل شوي او ۵ نور تپیان شوي دي.

د جون ۴مه:

وسله والو طالبانو د کاپیسا ولایت د آله ساي ولسوالۍ پر مرکز برید وکړ، چې له کبله یې یو ملکي وگړی تپي شوی دی.

د کابل ولایت په قره باغ ولسوالۍ کې د سرک تر غاړې ځای پر ځای شوي ماین په چاودنه کې یو ملکي وگړی وژل شوی او ۳ نور تپیان شوي دي.

د غزني ښار په سپنده سيمه کې افغان ځواکونو پر يوه ملکي کور د هاوان مرمی توغولې چې له کبله ۳ ښځې وژل شوي او د دريو ښځو په گډون ۴ تنه ټپيان شوي دي.

جدول-۳: ملکي وگړو ته اوبنتې مرگ ژوبله:

نوم	وژل شوي	ټپيان	ټول وژل شوي او ټپيان
ملکي وگړي	۴۰	۵۷	۹۷
مجموعه	۴۰	۵۷	۹۷

پايله او د اوونۍ تحليل

د راپور د شمېرو له مخې، د روان لمريز ۱۳۹۹ کال د غبرگولي له ۹مې تر ۱۵مې (د ۲۰۲۰م د مې له ۲۹ د جون تر ۴مې) نېټې پورې د ټول هېواد په کچه ۱۹۰ تنو ته مرگ ژوبله اوبنتې، چې ۱۰۷ پکې وژل شوي او ۸۳ نور هم ټپيان شوي دي.

په دې اوونۍ کې د جگړې د مرگ ژوبلې مجموعي کچه د تېرې اوونۍ په پرتله په کم توپير سره لوړه شوې، خو ډېره مرگ ژوبله پکې ملکي وگړو ته اوبنتې ده. په تېره اوونۍ کې ۵۳ تنه افغان امنيتي سرتېري وژل شوي وو؛ خو په دې اوونۍ کې ټول ۳۱ افغان سرتېري وژل شوي دي. د دولت د وسله والو مخالفينو د مرگ ژوبلې کچه هم د تېرې اوونۍ په پرتله ټيټه شوې. تېره اوونۍ ۴۸ تنه د دولت وسله وال مخالفين وژل شوي وو؛ خو په دې اوونۍ کې ۳۶ تنه وسله وال جنگيالي وژل شوي دي. د ملکي وگړو د مرگ ژوبلې کچه بيا په دې اوونۍ کې د تېرې اوونۍ په پرتله د لوړوالي ښودنه کوي. په تېره اوونۍ کې د ملکي وگړو د وژل شوو شمېر ۲۷ تنه و، خو په دې اوونۍ کې بيا دا شمېره ۴۰ تنو ته لوړه شوې (جدول-۴).

په دې اوونۍ کې بيا هم د جگړې د مرگ ژوبلې مجموعي کچه د تېرې اوونۍ په پرتله کمه ده، چې لامل يې د کوچني اختر د ورځو له اوربند وروسته د تاوتریخوالي د کمښت دوام دی. که څه هم په دې اوونۍ کې د ښکېلو غاړو تلفات کم وو؛ خو ملکيانو ته بيا هم ډېره مرگ ژوبله اوبنتې وه. ملکيانو ته تر ټولو ډېره مرگ ژوبله د سرک تر غاړې ځای پر ځای شوو ماینونو او د جگړې د ښکېلو لورو په تېره بيا افغان ځواکونو له خوا د ملکي خلکو پر کورونو د توغنديزو بریدونو له کبله اوبنتې ده. یوناما په یوه خپره شوې اعلامیه کې ویلي چې د روان کال د جون د میاشتې په لومړیو ۴۸ ساعتونو کې

د سړک تر غاړې ځای پر ځای شوو ماینونو په چاودنو کې یواځې په سرپل او کندز ولایتونو کې ۱۰ تنه ملکي وگړي وژل شوي او تر ۱۰ زیات نور ټپیان شوي دي.

د جگړې په ډگر کې د تاوتریخوالي له کمښت سره هم مهاله د افغان سولې لپاره د امریکا ځانگړي استازي زلي خلیلزاد ویلي، چې له بین الافغاني خبرو اترو مخکې باید افغان حکومت ۵۰۰۰ طالب بندیان خوشې کړي. د افغانستان د ملي امنیت شورا ویلي چې تر دې مهاله ۲۷۱۰ تنه طالب بندیان خوشې شوي او ټینگار یې کړی چې د ۳۰۰۰ بندیانو له خوشې کېدلو وروسته به بین الافغان خبرې اترې پیل شي. په قطر کې د طالبانو د سیاسي دفتر ویاند سهیل شاهین بیا پر خپله تویتر پاڼه کې لیکلي چې افغان حکومت تر دې مهاله ۲۲۸۴ طالب بندیان او طالبانو ۴۲۰ تنه بندیان خوشې کړي دي. که څه هم د بندیانو د تبادلې بهیر د اختر په ورځو کې چټک شو، خو د خوشي شوو بندیانو د شمېر په برخه کې د طالبانو او افغان حکومت ترمنځ اختلاف شته دی. په ټوله کې د دغې پروسې چټکوالي د بین الافغاني خبرو اترو پیل ته هیلي راتوکولې دي.

قاصد د ستراتېژیکو څېړنو مرکز په هېواد کې د جگړې د مرگ ژوبلې د څارونکي ارگان په توگه ټینگار کوي، چې په هېواد کې د روانې وینې تویبېدنې او خونړي وضعیت پای یوازې او یوازې د بهرنیو ځواکونو د بشپړ وتلو او بین الافغاني تفاهم له لارې شونی دی. له همدې کبله پر افغان حکومت او نورو ښکېلو لورو غږ کوو، چې د سولې هڅو ته جدي پام واړوي او له دغې ملي قضیې سره مسؤولانه چلند وکړي.

جدول-۴: د جگړې د ښکېلو لورو او ملکي خلکو مجموعي مرگ ژوبله:

نوم	وژل شوي	نوم	ټپیان
افغان ځواکونه	۳۱	افغان ځواکونه	۱۷
د دولت وسله وال مخالفین	۳۶	د دولت وسله وال مخالفین	۹
ملکي وگړي	۴۰	ملکي وگړي	۵۷
بهرني ځواکونه	-	بهرني ځواکونه	-
مجموعه	۱۰۷	مجموعه	۸۳
ټول وژل شوي او ټپیان ۱۹۰			

پای

